

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
Dumineca 21 Juniu st. v.
 3 Juliu st. n.

Va esi joi'a si duminică.
 Redacțiunea în
 Közép-utca nr. 395.

Nr. 45.

ANUL XVII.
 1881.

Prețul pe un an 10 fl.
 Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
 de an 2 fl. 70 cr.
 Pentru Români a 2 galbeni.

Iosif Skoda.

Cine n'a cunoscut acest nume? Skoda a fost o fală a universității din Viena, o celebritate medicală a Europei.

Specialitatea lui a fost curarea bôlelor de pept. Percusiunea adeca pipairea peptului, auscultațiunea adeca esaminarea respirațiunii, plessimete-rul și stethoscopul. aceste experimete de cură, de și n'au fost inventate de densusul, totuși prin el au ajuns a fi generalisate.

El s'a născut la 1805 în Pilsen, și dedicându-se carierei medicale, a înaintat repede și a devenit o autoritate. La 1846 ajunsese profesor al clinicei interne în Viena, și ca atare a fungat până la 1872, încât clinicii de acuma mai toți sunt învețaceii lui.

Cinci-deci de ani a petrecut densusul ca medic și profesor. A murit la Viena, în 13 junie, în etate de 76 ani. Dar curios! El a trebuit să mōra tocmai în acea bōla, pe care mai bine a cunoscut'o, și pentru care medicul cel mai bun a fost tocmai el între toți medicii. O bōlă organică de animă l'a atacat mai de mult, care a fost mai puternică decât mijlōcele de cari dispune știința omenescă.

Mōrtea lui este o mare pierdere pentru

tōta lumea, fără deosebire de limbă și naționalitate. El a fost omul științei, el n'a aparținut unei națiuni, el a fost a tuturor, al omenimei întregi. Universitatea din Viena a îmbrăcat doliu, Austria plānge, dar cu ele dimpreună gelesce tōta lumea științifică. I. H.

Iosif Skoda.

Sórta mea.

red c' amorul teu e mare,
Cred că chinul tēu e greu,
De aceea eu de tine
Nencetat tot fug mereu.

Nu scii tu că al meu suflet
Este pururea nebun,
Ș'a mea sórtă cât de tristă-i,
Mai nu-mi vine să Ț'o spun :

„Sē urēsc fără de margini,
Când iubită sciu că sunt ;
Sē iubesc când nu-s iubită,
Este sórta-mi pe pământ.“

Veronica Micle.

Cunoscințe dietice generali.

Conferință generală publică în casina română din Sibiu.

(Urmare.)

Decidēndu-se cineva pentru o doică, trebuie se caute la ea, pe lângă cualitățile sus amintite, încă următoarele caractere :

Trebuie se fiă pe deplin sănătoasă și se poședă țite nu pré grase, elastice și nu pré înflate; mucul (nege-lul) se fiă prominente și fără de eroziuni (ulcere). Etatea cea mai corespunđetóre e între 20—30 ani. Femeile de un corp subtil sunt mai de preferit, decât femeile cele grase. În genere se prefer femeile dela țeră precum și cele ce au mai avut copii. Calitatea și cantitatea laptelui se fiă corespunđetóre. Mēsuri în privința acesta ne dă gradul de nutrire al copilului ei propriu. Etatea laptelui se stee în proporțiune cu nascerea copilului.

În privința nutririi artificioșe avem de a înregistra următoarele :

Principiul nutririi artificioșe e : a putē procură un lapte, care ar sēmēnă mai mult cu laptele omenesc. Acest oficiu are sē se îndeplinescă cu cea mai scrupuloasă consciositate și cu cea mai mare grigiă.

Laptele nefalsificat al vacii are în direcția acesta renumele cel mai însemnat și, preparat pentru scopul acela, are cea mai mare asemenare cu laptele omenesc. În primele luni ale vieții sē se amestece laptele prospet de vacă cu apă, așa ca în luna primă la $\frac{2}{3}$ apă sē se adaugă $\frac{1}{3}$ de lapte; în luna a 2-a și a 3-a, $\frac{1}{2}$ apă și $\frac{1}{2}$ lapte; în lunile următoare se pōte da copilului laptele pur. Laptele așa mestecat sē se îndulcescă cu zahar într'o proporțiă cu cel al mamei și sē se încălđescă până la o temperatură de 20—30° R. O sticlă preparată anume pentru supt este un ce de tot recomandabil.

Acēsta trebuie ținută în curațenia cea mai scrupuloasă și mestecarea laptelui efeptuită totdeuna din nou, de câte ori va voi copilul se sugă. Laptele acesta se fiă prospet și curat și de o calitate mai bună; dând spre înăcrire aduce stricăciunile cele mai mari.

Lipsa de lapte prospet, curat și nefalsificat, precum pré de multe ori se întâmplă în orașele cele mari, au adus omenimea la idea, de a-ș căută pentru nutrire copilului alte surogate corespunđetóre și mai constante. Așă aflăm :

1) Laptele condensat, care înse, cu tōte cualitățile lui eminente, nu ajunge cu laptele de vacă.

2) Supa de Liebig pentru sugătóre. Acest surogat

este ușor de mistuit și plăcut la gust, merită de aceea tōtă considerarea; el are înse și părțile cele slabe, căci produce de multe ori vomare și diarhoie.

3) Fărina de Nestle este un surogat pré recomandabil pentru copii mai mici. O lingură de fărină cu 6 lingure de apă ne oferă un pāsāt, ce se pōte da copiilor de 2—3 ori în 24 ore; prin ferberea de 10 lingure de apă cu una de fărină se pōte prepară un lapte care sē pōte întrebuiță pentru supt.

Aici este de observat, că stomacul copiilor mici nu mistuesce nutrimentele, ce constau din diferitele fărini; de aici provine constituția linfatică a estorfel de copii. Tōte aceste surogate de sus sunt mai mult pentru copii mai mari, pentru cei mici numai laptele e viēța?

Alte surogate ale pieptului, care de regulă produc stricăciuni mari, sunt cafeua de ghindă, de orz și de Mocca.

Pāsatul de tōte speșiele de fărină, pânea albă cu lapte, supa preparată din carne de vită sēu găină, mai întâiu fără sare și legumă, îndulcită și mestecată cu lapte, gris, urez, orz sēu gălbinaș de ou, ieră ne dă un surogat eminente.

În contra datinei de a da copiilor se sugă din carne, în care se învălesc diversele nutrimente, trebuie sē se lupte ori ce minte sănătoșă. Acēsta metodă produce copiii cei mai neapți pentru viēță. Multe din surogatele amintite mai trebuiesc cercate și schimbate, până ce dă omul de cel mai bun și mai corespunđetor.

III.

Dieta copilului peste tot.

În capitlul acesta dorim a luă în considerare generală acea etate, care începe cu nascerea copilului și durează până la schimbarea dinților.

În periodul acesta al etății omenesci dominēză principiul, că perceputele se fiă mai mari, decât erogatele, va sē dăcă, mai mult nutriment se între în corp, decât se dă afară.

La omul desvoltat greutatea corpului sēu e aprōpe una și aceeași în tōte țilele, ea nici nu cresce nici nu decade. Acēsta provine de acolo, că surogatele pentru susținerea ecuilibrului acoper tōte lipsele corpului.

Alt ceva este la copil. Crescerea lui este condiționată dela aceea că perceputele întrec lipsele corpului într'un grad însemnat, corpul primesce cu mult mai mult, decât are se dee. Aici nu mai avem de a tractă cu o simplă schimbare de materii, ci cu o procedură, în care materiile, cari au se constituie țesăturile corpului, prevalēză asupra acelorora, cari sunt menite pentru desconstituire și descompunere. Acest fapt însemnat, acea prevalare a nutririi asupra escrețiunii condiționează crescerea.

În cele premise aflăm și cauza, pentru ce copilul mănăncă mai mult și mai adese ori în ȃi. Pofta copilului de a mănăcă mai mult nu rezultă dar din impaciēnța copilului din crescere rea sēu din timp lung, ci singur din impulsul necesității și al procesului chemic în organismul copilului. De aici ieră se ne facem regulă ca sē nu detragem copilului, împin de puterea obiceiului sēu a timpului fipsat, hrana lui, ci sē i-o dăm, de câte ori o cere lipsa lui și esperința noastră. Acēsta este o măsură puternică pentru prosperarea și desvoltarea corpului copilului. Așiderea și dēcă copilul întră în stadiul al II-lea și al III-lea al periodului de copilărie nu ne este permis a-i detrage aceea, ce-i compete pentru prosperarea și salubritatea corpului sēu.

Este constatat că pruncii trecuți și de periodul sugătoriului, numai țiuva mai au lipsă de nutriment, pe când nōptea dorm somnul cel mai adănc. Lipsa pentru

desvoltarea corpului însă e tot așa de mare, ca și mai înainte.

Se cere dar ca, pruncilor înțercați, afară de cele 3 mâncări principale, să li se mai urce numărul meselor încă cu 2, așa cu un dejun și o ugină. Înmulțirea numărului meselor se recomandă cu deosebire din acel punct de vedere, căci, pe lângă cantitățile cele mai recerute, stomachul nu se îngreunează atât de tare, asimilațiunea și formarea sângelui se ușorează și organele corpului, eliberate de tot balastul, nu au să sufere.

De altă parte ier nu e prè bine, decât dăm copilului nutrimentul, de câte ori îl pretinde, căci prin aceste organele, care contribuiesc la mistuire, prè ușor se pot conturbă. Lor le trebuie un spaț mai lung dela o mâncare până la cealaltă, pentru a se putè restaură și recapetă puteri nòue; și s'ar putè întemplă, ca chiar atunci, când vine prânđul seú cina, fiind plini de pâne, se nu aiba poftă de mâncare. O mulțime de morburi rezultă din cauza, că copiii în decursul ăilei mănâncă neîncetat lucruri, ce nu conțin multă putere nutritivă, și cari sânt bune numai pentru limba, ier atunci când li se ofer bucate nutritòre și puternice, sufer de lipsă de poftă. Cine n'a veđut copiii de aceea, cari, cât e ăia, sânt tot cu pòme și pâne în mână. Rêul acesta dar trebuie evitat și copii dedați la o ordine raționala și la mâncare de cel mult cinci ori pe ăi.

Nutrimèntul cel mai acomodat pentru copii este și remâne totdeuna laptele și adegă pentru sugători; laptele mamei lor, ier pentru cei înțercați și pentru cei mai mari: laptele animalelor de casă. În lapte se află reprezentată cea mai perfectă mestecare a diverselor substanțe cu apă; din ele copilul își compune mai bine particulele corpului seú. Ósele, putem ăice, în lapte își află materialul cel mai corespunđor și mai suficiente.

Înaintând copilul mai tare în etate cam de 5—6 luni, putem procedè la un nutriment mai consistente. Din gris, urez, făină de grâu, amyl, putem prepară mai la început numai cu lapte, zahar; ier mai târđiu chiar cu supă de carne un păsar, care, pe lângă pieptul mamei, e mâncare prè acomodată pentru copii.

Copiiilor, căroră au început a le eși dinții, le mai putem oferì pe lângă cele de sus și ceva legumă, carne mòle taiată mărunt, mâncări de făină; de aici încet putem procedè la mâncări mai consistente și ușor de miștuit. Cu tot de adinsul însă se ne ferim de mâncări picate și de beuturi cum sânt d. e. aromaticele, cafèua, thea, berea, vinul, vinarsul; din cartofi și din pâne nêgră, cătră cari copiii au o deosebită atragere, se le dăm numai mesuri minimale. Facem bine decât dedăm copiii de acum la beutură de apă, înse se nu le dăm apă prè rece.

Copiii ajuși la 2 ani pot ședè chiar la mèsă părintescă, dar și aici trebuie feriți de mâncări grele, cum e d. e. carnea grasă, leguminòsă, aromatice, mâncări și beuturi inferbèntătoare.

În genere este o datină greșită, a dá copiilor din tòte mâncările și beuturile, din cari mănâncă parinții și e mai consult a nu-i pune cu noi la mèsă, decât nu ne putem reținè de ale dá din tòte acele câte o bucată. Mai bine e, de a învèță copii de timpuriu ca se nu fiă prè rêmnicioși și licăi. Din beuturi se le dăm apă, lapte și ne putem dimitè chiar la puțină bere. Nu se pòte condamná de ajuns neorènduèla ce s'a înrădecinat în timpul mai nou atât de adânc, adegă nutrirea copiilor numai cu carne, chiar și de cină. De cină convine copilului mai bine supă, legumă, prăjituri mai ușòre, pòme.

De altmintea ier se nu fim prè scrupuloși întru alegerea nutrimentelor, căci și din partea acesta se pot în daunele cele mai mari.

IV.

Dieta junetei, junelui, barbatului și betrânului.

Juneta cuprinde în sine periodul dela schimbarea dinților până la întrarea pubertății, pentru fecior până la 16, ier pentru fiică până la 14 ani. Periodul acesta se distinge prin crescerea copilului în lung, ósele se întaresc și se apropiu de perfectiune; diversitatea secșului se exprimă mult prin formele caracteristice, căci tinerul se distinge prin un piept mai puternic, pe când juna copilă își sacrifică materialul cel mai mult întru desvoltarea scheletului inferior.

În etatea acesta trebuie adus băiatul sub paza cea mai mare, căci prin iritare pòte scăpătă prè ușor în vișurile cele mari și pernițòse, cari dau ansă la conturbări adânci atât în sfera desvoltării corpului, cât și în acelei a spiritului.

În etatea acesta a vieții starea constituționala e cea mai favorabilă și tocmai acum și omul e mai acomodat spre întarire și desvoltare spiritala. Vieta acuma câștigă în putere și întarire și suportă impresiunile cele mai tari fără de nici o daună. Desvoltarea spiritală și corporală de acum dá direcțiune pentru vieta întregă. De aceea înse nici odată, ca acum, nu se pòte aduce prin o crescere rea, prin o supra-întețire a creșilor, daune și morburi așa grele, precum lipsa de sânge, morburi de nervi, ochi, diformități ale corpului.

Se cere dară ca, în etatea acesta, nutrimentul se fiă cel mai corespunđor; el se nu servescă numai pentru stêmperarea fòmei, ci trebuie se fiă ales abundante, căci esperința de tòte ăilele ne învèță, că în etatea acesta și a copilului natură își resbună mai mult, decât ori când altă-dată. Avem destulă ocaziune de a ne miră de unele ființe, care, nu scii sêmèna mai mult omului, seú altor făpturi, cari se par a avè óre-care afinitate cu omul. Carnea, pânea, laptele, óuele și cerealele, cafèua și thea mai slabă, dară și beutura de apă, bere mai ușoră, se nu lipsescă în etatea acesta, căci numai după aceste se pòte construi cu succes satisfăcètor corpul tinerei ființe. Bucatele ier au se fiă sarate de ajuns și ceva grase, căci corpul lor are lipsă mare de ele.

Se ne ferim înse cu deosebire în stadiul din urmă al periodului acestuia de nutriment prè abundante și iritator, căci ajungènd acuma tinerul la o desvoltare mai înaltă, prè ușor pòte luă prin întèțirea și vivacitatea mare, o altă direcțiune nefericită, care duce la dorințe absurde, cugete, ba chiar, și fapte; de aici se pòte chiar deduce că, un nutriment abundante de carne, deșteptă în om desvoltare și iritare prè de timpuriu. Cine nu cunòsc făpturile cele palide, în fața căroră marca fărădelegilor este imprimată pentru vecii vecilor! În loc de a merge la școlă, de a-și adăpă spiritul în sciința, devenind prin aceea folositori omenimei, sermanii de ei, pică prada patimilor și tuturor urmărilor lor triste.

Etatea junelui (junimei) e periodul acela al vieții, ce se începe cu desvoltarea pubertății și dureză până la încetarea crescerei corpului; ea este periodul còcrei trupului. Tòte organele capetă un avènt puternic și omul ajungènd în stadiul ultim al desvoltării sale își așteptă destinațiunea pentru vieta întregă.

Etatea acesta cuprinde la bărbați anii 16—24, ier la femeii 14—20. De óre ce deosebirea secșuală între bărbat și femeia acuma se desvòltă și mai tare, de aceea se interđic cu tot de adinsul căsătoriile în epoca acesta. Ací mai întimpinăm o desvoltare progresivă a corpului, voce puternică și sonóră. Mintea e còptă, fantasia cu aripi puternice și judecata ageră.

(Va urmă.)

Dr. Ioan Moga.

S A E O N

Calindarul septemănei.

Din'a sept.	si. v.	st. n.	Numele sântilor și serbatorile.	Sorele resare	Sorele apune
Dumineca	21	3	Muc. Iulian.	4 6	7 54
Luni	22	4	Muc. Evsevie Ep.	4 6	7 54
Marti	23	5	Mucenița Agripina.	4 7	7 53
Mercuri	24	6	(†) <i>Nas. S. Ioan B.</i>	4 8	7 52
Joi	25	7	Mucenița Fevronia.	4 8	7 52
Vineri	26	8	Cuv. P. David.	4 9	7 51
Sâmbeta	27	9	Cuv. P. Samson.	4 9	7 51

George Scheletti.

E în adevăr ceva mai mult decât surprinzător a observa că, în mijlocul atâtor tribulațiuni politice, în mijlocul atâtor peripeții ultra-positive, care preocupă totă atenția mai a întregii societăți române, se găsesc încă personalități care, departe de evenimentele zilnice, își consacra inteligența, cunoștințele și inspirațiunile lor la gustul frumosului și a artelor în genere.

Dacă pare a fi un adevăr, că țera noastră a propășit într'un mod fenomenal în instituțiile sale politice și a căpătat cu o rară ușurință legi, care, la alte popoare s'au întărit prin revoluțiuni istorice și un parcurs de veacuri, apoi este de nețăgăduit, că celelalte ramuri intelectuale care formază glorioasă existență a popoarelor civilizate, au fost aproape părăsite, nedesvoltate și mai fără nici o înrîurire morală la noi. În Franția se în Germania literatura a fost, este și va fi privită ca unicul mijloc de trufie și sprijin pentru propășirea națională; în țera noastră că a fost părăsită, e cauza pôte a evenimentelor politice, a miserabilei dominațiuni fanariotice, a lipsei totale de limbă originală și a altor împrejurări vitrige care în cursul unor lungi perioade au amărit, au sdruncinat și au oprit sormanul element curat românesc să mai gândească la altă ceva decât la apărarea drepturilor esistenței sale naționale. Astăzi înse nu mai este scusabilă părăsirea gustului bun în litere, arte se științe și desvoltarea se chiar neaprecierea lor, ar caracterisă starea de decădere a spiritului public și ar dovedi neînsemnata înrîurire de care se pôte bucura literatura la un popor în aparință civilizată.

Dacă literatura se află în această stare, ce s'ar pôte spune ore despre musică? Această artă, cea mai sublimă, produsul cel mai dulce și mai răpitor al imaginațiunii și al geniului omenesc, în regiunile noastre se află cu totul înapoiată și arde ca și multe alte ramuri ale minții în întunericul comorilor psihologice ce ascunde pôte elementul românesc.

Pe când literatura noastră nu se pôte mândri decât cu un număr foarte restrins de poeți adeverați, artiști-compositori nu putem cită, cu cea mai mare prodigalitate, decât trei, patru cel mult, căci restul, o spunem cu cea mai adâncă durere de inimă, nu sânt decât niște nevinovate mediocrități. Din acest număr atât de mărginit, un singur bărbat pentru tôte unghiurile unde traiesc români, s'a distins mai mult și este unicul până astăzi care, a atins culmea perfecției occidentale în această principală arteră din organismul nostru vital.

Lui dar consacram aceste câte va linii și ne vom sili pecăt puterea ne va învoi, a pune în evidență meritele simpaticului nostru artist român, care, pare-ni-se, pentru prima oră, sânt scățiva ani, treșisem tot noi atenția publicului asupra numelui se atât de iubit de

tôte sufelele simțitoare care a gustat dulceta și originalitatea musiceii sale!

Fostul major George Scheletti, consciincios și viteș militar demisionat, acărui strălucită carieră ostășească a fost intreruptă — pentru gloria artei musicale — prin o împrejurare, care de și nu convine în cadrul și scopul acestor linii, ea totuși denotă onestitate și trufie de caracter și cel mai puternic sentiment a unor datorii sacre pentru patrie, onor și drapel!...

Înzestrat de natură cu un sublim talent musical, cu atât mai pătrunzător cu cât este și perfecționat și de artă, Scheletti s'a esilat din lumea reală a înjositului interes personal, motorul celei mai mari părți a omenirii, și se aruncă cu totul în acele regiuni ideale, unde, răpit de cele mai dulci acorduri ale valurilor de armonie, dă cel mai liber curs acelor frumoșe și superbe fantasii care transport simțirea și fac pe om fericit, uitând că e muritor!...

Maestrul Scheletti nu se reține în egoismul mulțimilor sale interioare; el muncesce pentru propășirea artei și încă a artei naționale. Nenumeratele sale compozițiuni sânt gustate cu succes de publicul capitalelor europene și dela noi, am pôte afirmă fără sfielă, că nici un compositor altul nu a putut atinge acest grad de răspândire.

Dacă acolo, în centrul civilizațiunii universale, acolo unde talentul și inteligența superioară înfrunt glorios prigonirile sôrtei și apar la lumina publicului pentru a fi respătite după greutatea lor, decât acolo departe, în sinul streinătății musica lui Scheletti este apreciată, cât de intristator ne pare nouă de a-l vedé în mijlocul țerei sale, a amicilor și concetățenilor sei lipsit de acea încurajare ce înrodesce talentele, părăsit de nobilul concurs ce ar trebui să atragă activitatea și frumuseța produțiunilor sale, cu care, de mulți ani ne desmărdă auzul și admirăm cu 'n entusiasm fericit!

Publicul român a avut îndestul ocașia a se lăsa răpit de bogatele valori melodișe ale valsurilor lui Scheletti. Fie-care cunoșce astăzi prodigiousul talent ce are de a stăpâni sub torentul armoniilor sale tot publicul estasiat și înflăcărât prin musica sa de cel mai poetic avânt.

Ilusiunile Perdute, Ramps, Dorul, Gangurul, Farmecul, Aurora Boreala, Hruska, Valuril-, Suspiniul Carpatilor, Elena Vals și alte asemenea bucăți de danț sânt de o nespasă frumuseță și valoare musicală, mai tôte inspirate din isvorul tainic al melodiilor naționale, bucăți care vor sta pururea neclintite ca cele atâtai base, ca cele atâtai modeluri și sisteme în școla musiceii române, când viitorul ne va formă vr'odată Școla, oglinda vie și caracteristică a spiritului curat național. Un număr foarte însemnat de române și serenade puse pe musică după versurile cele mai dulci ale poezilor Alecsandri, Bolintineanu, Grigorie Alecsandrescu, Alexandru Sihleanu, Nicoleanu, Corne, Iacob Negruzzi, Nic Scheletti, Gane, Dimitrie Petrino, și a altor din cei mai tineri, deosebiți prin schinteii poetice și cu vocațiune sâneșă în literatură, au servit compositorului Scheletti de canava pentru a brodă pe poesiiile lor cea mai românească musică, cele mai fărmeșătoare și mai gingașe melodii. Apoi o mulțime de alte bucăți musicale de tot genul, acărur nume ne scapă pentru moment, ornază încă edificiul deja colosal al compozițiunilor ce vor face nemuritor pe Scheletti.

Ca ori ce artist de elită, Scheletti în tôte musica lui nu are decât părți create după gustul publicului, căci meritul cel mare al unui artist genial este de a ghici și pătrunde spiritul poporului în sinul căruia trăiesce, a însuflă în compozițiunile sale acel aer dulce, pușin vesel și plin de melancolie a românului, care, cristalisat în sufletul artistului, vibreză, răpesc și stre-

bate ca o săgetă binefăcătoare prin toate fibrile sensibile ale ensușirilor omenesci! Cea mai mare parte din muzica lui Scheletti este radicață cu dulcetta pe melodii linișcite și adese-ori pline de jale; ele par a fi reinviat, trezite în lumea noastră și par a respira un caracter de glorioasă splendoră trecută, un palat de poetice ilușii sdrobite în realitatea vremilor de astăzi prosaice, un adio la frumoșă lume a idealului, o durere mare, stranie și tainică, o plângere, o lacrimă!... După sistemul psihologic acesta în genere denotă starea sufletescă a compozitorului și lasă publicului cea mai clară lumină să judece adâncimea izvorului musical de care este farmecat!

Scheletti este un adevărat *artiste pur excellence*; pianist forte abil, cu greu află rivali și pentru că simte acesta, modestia talentului seu nu-i permite să se obosească căutând rivalitate. Totdeauna a căutat să se țină *à l'écart* și nici odată n'a voit să facă paradă de calitățile sale artistice. A voit ca prin valoarea compozițiilor și a măestriei sale să ajungă acolo unde meritul este încoronat și unde, pentru rușinea omenirii inteligente, ajung mulți ignoranți, multe nulițăți prin lingușire și favor... Grațioșă și cea mai iubită regină, Elisabeta României, care este cunoscută românilor prin malta inteligență, prin calitățile unui suflet ângereș și prin cea mai fină sollicitudine ce acordă literaturii în special și artelor-frumose în genere, a binevoit a onoră pe simpaticul compozitor național cu medalia Bene-Merenti clasa I, pentru talentul și producțiile sale musicale.

Nu în reclamele ce se imprim dîlnic stă respândirea meritului nemuritor de artist; totdeauna acel modest și lăsat uitării este adese-ori adevăratul maestru, pictor seu poet, care basându-se numai pe propriile sale puteri, nu merge a-și insinua lucrarea în mîntea unui public, decă acel public în adevăr este inteligent!...

Iasi 1881 martie.

Petru V. Grigoriu.

D e l a B l a ș .

(Esamene școlare.)

Domnule Redactor!

Cu vîna plăcere vin a scrie despre esamenile publice a școlilor din Blaș. Peste câteva zile Blașul va semenă cu acele capitale ale orientului, cari în timpul lunelor de veră, rămân aproape deșerte de locuitori.

Pe lângă toate vitregimile sortii, Blașul și ađi se pote numera între școlile cele mai bine cercetate; gimnaziul, normele, teologia internă și cea esternă, preparandia și școlile de fetițe, numera și ađi la 6—700 de tineri români.

Aici poți apoi vedea și admiră perseveranța și virtutea cu cari luptă băteții români, fiind mai toți copii seraci, ești din sinul poporului.

Aici înse trebae să și plîngi vedend adese cele mai promițetore talente, condamnate a rămâne vecinic ascunse în întunerecul lipsei și miseriei.

De trei ori să fie binecuvântată memoria acelu mare episcop, care facu fundațiunea de pâne, căci sute de tineri se hrănesc adese ori numai cu „țipău” și apă, și cu toate aceste ei devin fala și mândria națiunii române.

Iertăți-mi acesta abatere, eram dator cu aceste șire dulcelor suvenirii de student; acum trec mai departe.

Nu ve voui obosi înse atențiunea cu decurgerea esamenelor deosebitelor școli și studii, me mărginesc la esamenul public din muzica vocolă și instrumentală ce avu loc joi în 23 iunie.

Aprupe de 6 ani instituttele Blașului fură lipsite de un profesor de muzică.

Acest gol înse nu putu trece din vederea Esc. Sale dr. Ioan Vancea și a energicului director gimnazial, cari il și supleniră în persoana dlui A. Unguru.

Esamenul amentit a fost unul din cele mai bine-cercetate, sala era plină de dame și domni, totă nobleța Blașului era de față.

Suprinderea noastră a fost intru adevăr mare, vedend o programă atât de grea în unele puncte, ca și cea de față, constătore din 17 puncte. Dar și mai mare fu vedend reușita peste ori ce așteptare.

Iată programa: Mers executat în secstet. 1. Esaminare din teoria muziceii (melodica, ritmica, clinamica, armonica). 2. Mers național, arangiat de A. Unguru, cântat de copii, acompaniat în secstet. 3. Romana, arangiată de A. Unguru, executată de începători. 4. Norma, operă de Bellini, duet pentru flaute, executată de E. Cornoș și A. Berianu, începători, acompaniată cu gitara. 5. Deșteptă-te Române, cântat de începători în cor bărbătesc. 6. La Paloma, duet pentru flaute, executat de O. Boeriu începător și T. L. Albini acomp. în quartet. 7. Mersul lui Mihaiu, executat de începători. 8. Juanita, vals executat în secstet. 9) Latina ginte, în cor bărbătesc. 10. Vilhelm Tell, operă de Rossini, duet pentru flaute, acompaniat în quartet, arangiat de A. Unguru, executată de L. Albini flauto I și Ales. Popa flauto II. 11. Serenadă, terzet de Beethoven, executată de Ales. Popa flaută, Petru Toganu violină și E. Moga violină. 12. Arcașul, cor bărbătesc. 13. Pique Dame, ouverture de Suppe, executată în secstet. 14. Mers Românesc, executat în secstet. 15. Carnavalul de Venetia, executat de școlarița I. Aranyosi. 16. Cântec popular și Marșul lui Mihaiu, executat de școlarii normali L. Neagoe violina și I. Neagoe flauta. 17. Mers executat în secstet. Cu muzica instrumentală s'a produs 32; cu muzica vocolă 75.

După fiă-care piesă aplausele erau fără margini, mulțamirea și bucuria generală; când corul execută „Cântul ginteii latine” un dulce estas cuprinse pe toți auditorii, căci noi întâia-ora audiram cântându-se acesta clasică poezie a marelui Alecsandri.

La dorința publicului „Cântecul ginteii latine” fu repetat de mai multe ori.

Ce e drept dl Unguru între elevii sei a avut unii de pe la alte gimnazii cu frumoșe cunoștințe musicale, dar acesta împregiurare nu scăricesce meritul ce și l'a câștigat atât față cu acestia, cât și cu începătorii.

Domnul Unguru este un bun și zelos violonist, și nisuințele sale și fură încununat cu cel mai stralucit succes, de și densul actualminte ocupă și postul de profesor suplente de gimnastica și desemn.

Inchieiu aceste în firma speranță, că domnul Unguru va nisui și în viitor cu acelaș zel pe acesta frumoșă cale, puțin cultivată până ađi la noi Români.

Cor. ord.

D e l a H a ț e g .

(Esamene școlare.)

Temelia ori cărei națiuni este cultura. Este bine dară să ne ocupăm cât mai adese ori de mijlocul cel mai puternic al culturii, de școlă. Este de dorit, die redactor, ca precum ți-se raporteză despre alte evenimente sociale și culturale, așa să putem ceti pe paginile „Familiei” și rezultatele esamenelor școlare.

Încep eu, și cred că alții îmi vor urmă.

Esamenele la școlă centrală grănițerescă din Hațeg ș'au ținut în 7 iunie. Constat cu plăcere, că rezultatul a fost satisfăcător. Ca comisar din partea comitetului

central din Sibiu asistă dl I. Codru-Draguşanu. Membri eforiei asemenea luară parte, în frunte cu preşedintele dl Ambrosiu Bersan. Şcoala, atât din afară, cât şi din lăuntru, eră decorată frumos. Înse decorea cea mai frumoasă, fu progresul înveţăcelor, ceea ce s'a constatat cu multă bucurie şi de cătră dl comisar, în cuvântarea ce a ţinut la încheiere, căruia i-a respuns apoi dl Bersan, accentuând, că rezultatul acesta e meritul bravilor nostri înveţători Oltean şi Sânzian.

Şi acuma se facem o revistă prin şcolile comunale din comitatul Hunedorei! Să vedem unele esamene din aceste!

Saracul popor! Lipsit cu totul de conducători conştiinţoşi, orbecă în întunericul nesciinţei. Preoţii? Trebuie să me moderez foarte, când vreau să vorbesc despre aceşti oameni meniţi a lumina poporul. Înveţătorii prin şcolile române sînt unguri, şi preoţii nici macar de propunerea religiunii nu se ngrigesc. Dar nu-i mirare! Cei ce însuşi n'au cultură, cum se înveţe pe alţii? Pentru părţile aceste se hirotonească nişte indiviđi, cari abia ştiu ceti şi scrie. Auđiţi, ambele consistorie!

Dar se întrăm în câteva şcole! La Russ, şcoala se ţine în local închiriat, i lipsesce lumina, vácălitul păreţilor, printre cari suflă vântul. Totuşi a produs rezultatul cel mai bun în cercul întreg.

La Vâlcele-rele, sala nevărută, printre păreţi fluera vântul, înveţătorul şi-a dat puţină strădanie.

La Covragiu şi Chitid nu ai putut vedea vr'un progres în studii, decât numai furcă de fân, rôte de plug etc. ce au făcut băeţii.

În Vâlcele bune sala nevărută dora nici de 4 ani, progres nimic. În Bretea româna a decurs bine esamenul dela şcoala jidovescă. La Boşorod, Ocolisul mic şi Maceu, cu puţine excepţiuni, au decurs bine, asemenea şi la şcoala din Nadaştia. Se vede, că înveţătorul a statruit la premiu.

Trifoi din Strei.

Literatura si arte.

O plăcută surprindere se presintă onorab. nostru public cetitor prin poesia din nr. presinte. Cununa colaboratorilor nostri ieraşi s'a împodobit cu un nume frumos. Dna Veronica Micle, veduva înveţatului decan al universităţii din Iaşi, I. Micle, cunoscută din armonioasele sale inspiraţiuni poetice publicate în revista „Convorbiri Literare”, ni-a făcut şi nouă plăcerea d'a pute oferii cetitorilor noştri câteva din poesile inedite ale dsale. Gentila poetă ni le-a tramis însocite de aceste cuvinte: „Ve rog, domnule redactor, să primiţi ca un tribut adus terii mele natale, care e Transilvania, aceste versuri”. Cu bucurie transitem confratilor noştri acest delicat tribut, publicând una din poesii în nrl presinte, rezervând celelalte pentru alte ocaşii.

Dl dr. I. C. Drăgescu, unul din vechii noştri colaboratori, carele actualminte e medic primar în Constanţa, a scos de sub tipar o carte interesanta intitulată: „Maternologia”, în care tratăză cestiiuni de „educaţiune şi igienă”. Autorul vorbesce despre generaţiunea de ađi, despre educaţiunea ce i se dă şi despre ceea ce ar trebui să i se deie. O lectura interesantă, care ofere multe sujete de meditat asupra lor!

Dl S. C. Mihalescu, profesor de sciinţele naturale la liceul din Craiova, a publicat acolo o broşură ce poartă titlul: „Despre migraţiunea animalelor”, conferinţă ţinută la clubul profesoral din Craiova, în sêra de 26 februarie 1880, ilustrată cu figurile animalelor migratôre şi emigrate.

Dl Petru Opranu a publicat la Craiova în anul curent două broşure, cari ni s'au şi tramis. Una poartă

titlul: „România rigat”. (De ce nu regat?) Alta: „Cestiunea proprietăţii de moşie în România”.

Biserica si şcoala.

Diecesa Orăđii-mari. La şcoala poporală gr. cat. română din Groşi, esamenul cu elevii se ţinū duminica în 26 junie, sub presiđiul MOD. inspector al şcolilor gr. cat. române de pe Crişul repede; asistând mai mulţi onoraţi óspeţi. Pruncii, după finea esamenului, au perorat poesile: Limba românescă, Sôrtea trista a ţeranului, urmând după fie-care horile naţionale: Frunđuliţa, Hora unirei şi Murgule cômă rotată. Resultatul ce înveţătorul Ioan Bitea a produs cu elevii sei, 46 la numer, a fost îndestulitor. — *Un participante.*

Gimnasiul din Beiuş. Ratiociniu public. (Continuare.) În favôrea gimnasiului de Beiuş au contribuit încă odată pentru totdeuna: Magn. D. Atanasiu Cimponeriu jude la tabla reg. 10 fl., Dionisiu Cimponeriu secretar 5 fl., Pavel Cimponeriu notar cerc. în Oraviţa rom. 2 fl., Elena Cimponeriu notarésă 2 fl., Veturia Cimponeriu 1 fl., Paun Cimponeriu din Cacova 2 fl., Dionisiu Liuba din Maidan 2 fl., Georgiu Cimponeriu înveţ. în Ternova 2 fl.; — prin dl colectante Pavel Cimponeriu, din Oraviţa: Simeon Manguica avocat 5 fl., dr. Aurel Maniu not. public 6 fl., Vasiliu Szretkoviću avocat 2 fl., Ioan Bistriian telegrafist pensiunat 1 fl., Elia Epure econom 3 fl., din Ciclova româna: Pavel Fişcea înveţ. 2 fl., Ion Orza înveţ. 1 fl., Ion Petroviću paroc 11 fl., Flôrea Iancoviću preotésa 2 fl., Silvia Petroviću 1 fl. 50 cr., Iosif Petroviću comerciant 2 fl., Elia Petroviću plugar 1 fl., Francisc Medy comerciant 1 fl., Matim Popoviću par. 1 fl., Nicolae Condan par. 2 fl., Traila Coda jude com. 2 fl., Nicolae Grecu subjude com. 1 fl., Vasilie Traista jurat 1 fl., Demetriu Potocean plugar 1 fl., Nicolae Pervu 1 fl., Dumitru Abidu 50 cr., Ioan Caragea 50 cr., Trifon Craşovan 50 cr., Iacob Fleischer comerciant 1 fl., Nicolae Stoja 50 cr., Toma Oproviću 20 cr., Dumitru Dancea 50 cr., Iancu Potocean 1 fl., Vesa Coterla 1 fl., Angel Coterla comerciant 4 fl., Iancu Abidu 10 cr., Georgiu Josu 20 cr., Costa Roman 50 cr., Elia Maran 50 cr., Vasiliu Caragea 50 cr., Stefan Caragea 50 cr., Afrim Rotche 20 cr., Savu Stoja 20 cr., Pavel Caragea 2 fl., Iosif Coda 2 fl., Petru Caragea 1 fl., Trif Bonca 1 fl., Sim Coterla 1 fl., Ion Encuţ 1 fl., Elia Bonca 1 fl., N. Maran 1 fl., Meila Coterla 1 fl.; — din Rachitova: Sofroniu Mielia jude com. 1 fl., Martin Manciu jurat 50 cr., Adam Boghia jur. 50 cr., Simeon Ciulin jur. 50 cr., Masim Stan jur. 50 cr., Nicolae Simu inv. 50 cr.; din Oraviţa română: Ales. Bercean capitan 1 fl., August Miescu veterinar 2 fl., Iuliu Orlovan oficiante 1 fl., G. Rugaciū oficiante 2 fl., Traian Miescu avocat 1 fl., E. Traila adv. 10 fl., Aurelian Popescu jurat cercual 2 fl., Petru Vuia jude cercual 2 fl., Alecsa Bogdan jude com. 5 fl., Gavril Miletiću proprietar 2 fl.; — prin dl colectante Marc Pascuţ preot în Miniad: dela dsa 4 fl., Ioan Dunca jude reg. în Buteni 10 fl., capela gr. cat. de Bodesci 1 fl., Gavril Barbura econom 1 fl.; — la olaltă: 114 fl. 40 cr. ieră cu suma publicată în nr. 36 al „Familiei”: 1367 fl. 49 cr. v. a. *Silviu Rezeiu.*

Societati si institute.

Asociaţiunea transilvană. Nr. 74. E. R. *Publicatiune.* S'a lătit faima, că esoposiţiunea română proiectată la Sibiu în 15/27 august a. c. s'ar amână la alt termin seū s'ar cassă cu totul. Faţă de acesta faimă, care s'a scornit pôte numai pentru a jigni întreprinderea, subscrisul comitet declară, că esoposiţiunea română se va ţine în tot cazul la terminul ficsat, adecă în 15/27 august 1881 la Sibiu. Sibiu, 16/28 junie

1881. Comitetul central al expozițiunii române. *Eugen Brote* secr.

Societatea „Petru Maior“ a tinerimei studioase din Budapesta ni-a trimis raportul seü pe anul școlar 1880/81. Din acesta vedem, că numita Societate în anul școlar expirat a ținut 26 ședințe, 4 generale și 22 ordinare, în cari s'au cetit 10 lucrări; biblioteca are 771 opuri în 979 volume, și 20 diare; cassa: fondul disponibil 307 fl. 19 cr., fondul inalienabil în papire 2470 fl. și în bani 199 fl. 99 cr.; membri: fondatori 10, ordinari în semestrul I 34, în semestrul II 34; oficianții Societății: a) membrii în comitet, președinte George Serb, vice-preș. dr. George Creniceanu, secretar drd Nicolau Mladin, mai târziu drd Iacob Major, cassar Emiliu Poruț, controlor George Vesa mai târziu Aureliu Halic, bibliotecar Camil de Vișniț-Negrițescu, notari Aureliu Oprea, Martin Orașan, mai târziu V. S. Olariu; b) membrii în comisiunea criticătoare George Ilea, George Popu, drd Nicolau Căclan, drd Iacob Major, Alesandru Mihailovicu, V. S. Olariu; c) membrii comisiunii revetătoare Const. Groza, George Popu, Alesandru Milian.

Societatea „Inocențiu Micul-Clainiana“ a celerului tiner din Blaș, pentru anul școlastic 1881/2, s'a constituit în modul următor: președinte s'a ales Cornel P. Pecurariu cleric anul IV; notar al corespunzător Ioan Rusanu cl. a. IV; redactor al foiei „Furnica“ Aureliu Fodoru cl. a. IV; cassar Alesandru Bene cl. a. III; controlor George Teranu cl. a. II; bibliotecar Isidor Marcu cl. a. II; ier notariul ședințelor se va alege cu începutul anului școlastic viitor din clericii de anul prim.

Societatea „România Jună“ ne trimite următoarea înștiințare: În luna acesta implinesce „poetul rege“ al Românilor Vasile Alecsandri 60 de ani ai vieții sale. Activitatea binefăcătoare întru ridicarea onorei naționale și împrejurarea atât de favorabilă pentru „România Jună“, fiind marele poet cel d'ântăiu, carele a primit titlul de membru onorar înainte cu 10 ani când s'a înființat acesta Societate, a îndemnat pe membrii actuali să țină în onorea renumitului poet o ședință literară, care va ave loc luni în 4 iulie a. c. (sera la 7 ore în Hôtel Clomser I Herrengasse nr. 19) cu o programă care constă în producțiuni din diferitele ramuri ale activității literare a iubitului poet național Vasile Alecsandri. Sânt rugați toți spriginitorii Societății noastre a lua parte la acesta ședință. Programa: 1. Cuvânt de deschidere, rostit de presidential Societății, B. Damian. 2. „Alecsandri“, studiu de Barseanu. 3. „Mihul Copilul“, cântec bêtărănesc, declamațiune de S. Pop. 4. „Steluța“ solo, de D. Bratianu. 5. Tractat asupra poesilor populare colectate de V. Alecsandri, de I. C. Pantu. 6. „Groza“, declamațiune de C. S. Vulcanu. 7. „Alecsandri și teatrul român“, studiu de I. S. Paul. 8. „Gondoleta“ solo de D. Bratianu. 9. „Ghioga lui Briar“ legendă, declamațiune de D. S. Stefan.

C e e n o u ?

Sciri personale. *Dl Diamandi Manole*, ales de președinte al camerei comerciale și industriale din Brașov, a fost întărit în calitatea acesta de cătră ministrul de comerț. — *Lui Iosif Vulcanu*, redactorul acestei foi, i s'a acordat de cătră regele României, medalia Bene-Merenti, clasa I, pentru publicațiunile sale literare.

Alegerile de deputați se vor incheia mâne în 3 iulie. Resultatul de pân'acuma al alegerilor este, că — afară de cei amintiți în nrl trecut — dintre români s'a ales la Caransebeș generalul Traian Doda cu 2014 voturi contra 679, Babeș a cădut la Sasca cu 22 voturi contra contelui Bissingen, la Bogșa în contra lui George Ioanovicu și Brediceanu s'a ales Ștefan Anto-

nescu, la Zorlenț în contra lui Fabiu Rezeiu s'a ales George Serb, dr. Iosif Gallu la Recaș a învins în contra lui Janicsary, ceialalți candidați din părțile banatice: Ștefan Ioanovicu, Baltazar Munteanu, Paul Rotaru și Ioan Becinégă cădura toți, ma a cădut și Sigismund Borlea în Baia-de-Criș, un cerc acesta în care între 1100 de alegători, numai 50 sânt unguri, în Satmar cădura Andreiu Medanu, Alesandru Caloca și Ioan Pop. Numerul candidaților români opoziționali căduți se urcă tocmai la 15, s'a ales pân'acuma numai 1, guvernamentali 4. Așa se facură la noi alegerile.

Serbarea bisericeii Dómna-Bálașa la Bucuresci. Dumineca la ora 4 p. m., regele și regina, însoțiți de damele curții și de adjutantul de serviciu, au mers la locul bisericeii Dómna-Bálașa, spre a presida solemnitatea aședărei petrei fundamentale a noului bisericeii. MM. LL. au fost primite, la sosire, de I. P. SS. mitropolitul primat, efor, și de dnii colonel Bibescu și Teodor Văcărescu, epitropii aședămintelor Brâncovenesci. La această ceremonie asistau dnii miniștrii al cultelor și al afacerilor străine, dl președinte al camerei, dl prim-președinte al curții de casațiune, dl președinte al curții de compturi, dnii Ioan Ghica și D. Sturdza, senatori, precum și mai mulți alți membrii ai corporiilor legiuitoare, dl primar al capitalei, dl prefect al poliției și un însemnat număr de notabilități. După ce : ũ luat loc în pavilionul ce fusese rădicat în grădină, și unde au fost salutate de persoanele invitate la această serbare, MM. LL. au ascultat oficiul divin, tradițional la asemenea ocațiuni, și care a fost celebrat de P. S. S. vicarul mitropoliei. Apoi s'a purces la subscrierea pergamentului ce urmă a se aședă în temelie, care a fost investit cu Augustele semnături ale regelui și reginei, și s'a aședat prima pătă a temeliei. Presentându-se regelui și reginei unelte de zidărie, un ciocan și o mistrie de argint, frumos lucrate, precum și șorțul tradițional, MM. LL. au bătut pătă cu ciocanul și au aruncat var cu mistria, formalitate ce s'a implinit asemenea de PP. SS. LL. mitropolitul și episcopii, de reprezentanții familiei brâncovenesci, de persoanele prezente și de dnii epitropi. O medalie comemorativă de aur a fost oferită MM. LL. și dlor invitați. După acesta, Augustii suverani au asistat la inaugurarea statuei Domniței Bálașa, lucrată de distinsul sculptor dl Stork. Trecând, apoi, în interiorul edificiului, au vizitat asilul femeilor betrâne fără mijloce de viețuire.

Mișcări electorale. Afară de cele însemnate mai sus, mai adaugem aici, că afară de Milețiu, s'a ales și Polit; slovacii asemenea au putut alege doi deputați, cari amândoi aparțin opozițiunii moderate. Resultatul de pân'acuma al alegerilor este: guvernamentali 215, opozițiune moderată 52, stânga extremă 88, fără partidă 16, naționali 13, majoritate guvernamentală 46.

Bal la Blaș. Ștudenții abiturienți dela gimnasiul din Blaș, vor da la 11 iulie st. n. un „Exitus“ bal, sub patronatul dómnelor Rosa Colceriu, Măria Popa, Tereșia Căclan și Cleopatra Brândușan, în sala „Otelului Național“. Președintele comitetului arangiator e dl Alesandru Neagoe, cassarul dl Alesandru Popa. Venitul curat este menit pentru fondul ștudenților miseri în cas de bolă.

Românii se mută din Basarabia. Din causă că la 9 oct. anul acesta se implinesc cei trei ani dela retrocedarea Basarabiei, când legile rusesci se vor pune în deplină vigóre, scrie „Luptătorul“, că Românii de pe acolo, ne mai așteptând terminul, au început cu sutele să părăsescă Basabia și să se aședă prin Dobrogiă.

Necrolog. *Susana Muresianu n. Prodanu*, soția dlui Ioan Mureșanu, oficial la tribunalul reg. din Deș, a încetat din vieță la 29 iunie, în etate de 32 ani.

Feliurite.

Alcoolismul. Documentele statistice stabilesc, că anul trecut s'a cheltuit în Anglittera pentru băuturi spirtoase, vinuri, bere și rachiu, suma enormă de 122.279.272 livre sterlinge, adică aproape trei miliarde de franci, ceea ce face 75 franci de cap pe an; în 1860, cheltuiela nu fusese de cât de 86 milioane livre; în 1876, ea ajunsese la cifra colosală de 147 milioane livre; dar de atunci încôce, starea cea rea a afacerilor a mai redus-o puțin. Anglittera bea prin urmare pentru o sumă mai mare de cât este aceea a bugetului statului. În Germania, beția face de asemenea progresele cele mai îngrijitoare, și cu toate aceste poporul germân este cel mai instruit de pe pământ. S'ar pute dice dar că omenirea, care pretinde cu atâta mândrie că a ajuns în vârsta rațiunii, nu scie de cât se invente spre a perde această rațiune și a se arunca în brațele tâmpirii. Reichstagul este asupra punctului d'a votă una din legile cele mai aspre spre a pune un stăvilor progreselor beției. În Statele-Unite este și mai rău; autoritățile au fost nevoite să închidă cu forța pe bețivii de profesiune în niște stabilimente speciale până ce-și au perdut funestele lor obiceiuri. Dar, de vre-o câțiva ani, gustul opiumului a început să se propage într'un chip îngrozitor.

Bôlele vinului. În acest din urmă an bôlele vinului au fost obiectul unor numeroase studii, — și s'a constatat, că aproape toate provin din desvoltarea în aceste licuide de niște mici ființe vegetale. Francezii au observat, că vinurile trâmise la Calcuta suportase o temperatură ridicată și în loc de a se altera, după cum se credea, din contra se ameliorase. D'altă parte s'a observat, că vinurile, care au suferit un orecare grad de frig, sunt lesne de conservat și s'ameliorează într'un mod simțitor. D'aci au luat nascere diverse aplicațiuni în vederea de a ameliora și conserva vinurile. Unii întrebuintează frigul, alți căldura. Procedura prin frig este cea mai lesne, se poate efectua se în butoie, se în sticle, se espune la un frig de câteva grade sub zero, unde se și lasă câteva zile, în urmăle depunem ierăși în pivniță; și putem fi siguri că acesie vinuri tind mereu a se îmbunătăți. În ceea ce privesc procedura prin căldură, este necesitate, ca vinul se fiă dus în buteli bine astupate și dopurile legate cu o sfără; se lasă atunci într'o baie de aer cald la o temperatură de 60 și 100 grade, se țin acolo una oră se două, și se retrag afară, se taie apoi dopul în dreptul gâtului sticlei, și se pecetluiesc. Un mijloc de o simplitate admirabilă este: a espune buteliile la soare, în timpul verii, în timp de 3—4 zile succesiv.

Hârtia întrebuintată la electricitate. Hârtia este un corp care se electrisază foarte lesne prin frecare. În adevăr o fôia de hârtie ordinară frecată cu peria dobândesc proprietăți electrice: se lipsesc de masă, dă niște schinte vizibile numai la întuneric, etc. Dar aceste proprietăți sunt slabe și deca am voi să le desvoltăm, se le mărim, n'avem de cât să supunem hârtia la operațiuni următoare: amestecăm două părți egale de esință de vitriol și de acid sulfuric, muiăm hârtia în această amestecătură unde o ținem câteva momente, după aceea o spălăm și o punem să se usuce. O netedim după ce s'a uscat, o întindem pe o bucată de pânză ceuită și o frecăm cu flanelă, atunci scôte schinte foarte vizibile și are aceleși proprietăți ca și pistonul lui Volta.

Un medicament sigur contra durerii de măsele. Timpul și imprejurările sunt cu totul în favorul acestei bôle atât de nesuferită. Jos umezélă, de sus

umezélă, și balurile produc altă umezélă, apoi aerul condensat și rece pricunesc și mai mult diformarea frumóselor fețe ale frumóselor dómne și domnióre. Acesta fu cauza că dna X., de și cam trecută, dar plină de cochetărie, visită pe doctorul Y., din capitală, cerend a-i da un medicament sigur contra durerii de măsele. Doctorul consciincos meseriei sale și voind a-și inmulți clientela, resfoiesce din scórță până în scórță toate cărțile relative la arta sa și în fine, cu un aer triumfător, dictéză bolnavei următórea rețetă: „la o gură de lapte dulce și clatină din cap până ce laptele se va preface în unt. Sunt sigur că în totă viața nu vei mai suferi de această durere“.

Adăpost pentru plante. Ietă un mijloc foarte curios pentru adăpostirea plantelor contra frigului. Se povestesc că păstorii scoțiani când e ger mare, moia mantéua lor în ghărlă, o storce până nu mai dă nici o picătură din ea. Apa este un corp reu conductor de căldură; mica cantitate de umiditate, rēmasă în porii stofei după stors, se opune la pierderea caloricului, care se degage din corp. Decă e prē ger, inghiață apa și mantéua devine scortósă, înse efectul de conservațiune al căldurii rēmane tot același. Horticultorii au aplicat această sistemă și la plantele cari simt mai mult frigul.

Ghicitură

— de Georgina Franc. Popa. —

3.	14.	4.	5.	11.	13.	11.	6.	O dorință comună.	
					22.	23.	11.	O persoană biblică.	
4.	16.	1.	20.	9.	17.			Nume femeiesc.	
		5.	15.	14.	11.			Loc de retragere pentru nai.	
				11.	12.	5.		Ornament de casă.	
				13.	23.	8.	6.	Despartemēt vestie al Franciei.	
				11.	4.	2.	21.	14.	Termin musical.
6.	8.	23.	17.	14.	3.				Nume bărbătesc.
			7.	9.	10.	23.			Fundatoriul unui imperiu.
			23.	18.	8.	4.			Un adverbiu.
16.	17.	23.	22.	19.	12.				Un popor spanic.
			17.	14.	13.	3.			Un oraș în Ungaria.
			19.	23.	7.	21.			O deită.

Literile inițiale cetite de sus în jos și cele finali din jos în sus dau o dorință comună.

Terminul de deslegare e 14 iulie. Ca totdeuna, și de asta-dată se va sorti o carte între deslegători.

Deslegarea ghiciturii triumphiulare din nr. 40:

S i a m
i a m
a m
m

Deslegare bună n'am primit dela nimene.

Invitare la prenumerațiune.

Semestrul prim januar-junie se va încheia acūși. Rugăm pe toți aceia, a căror abonamente vor espiră atunci, să binevoiesca a-și rennoi abonamentele, căci a conto nu putem trâmite fôia nimenuia; cei ce nu mai vor să aibă fôia noastră, sunt rogați a ne 'napoia nrl prim din semestrul II, ca astfel să-i ștergem din registrul abonanților.

Condițiunile de prenumerațiune se află însemnate în fruntea foii.

Proprietar, redactor respundător și editor :

IOSIF VULCANU.